

Sosiaalialan AMK verkosto

Sosiaaliohjauksen ja sosiaalisen kuntoutuksen alatyöryhmä

Kokous

Aika:

tiistai 7.2.2023 klo 14–15.30

Paikka:

Teams

Osallistujat:

Arla Cederberg, Arcada amk
Jari Helminen, Diakonia amk (pj./siht.)
Sirpa Ylikeralä, Hämeen amk
~~Sanna Nurmiainen~~, Lab amk
~~Katja Ihamäki~~, Metropolia amk
~~Nadja Suomela~~, Novia amk
Harriet Tervonen, Oulun amk
Elina Kangasluoma, Seinäjoen amk
~~Anne Merta~~, Turun amk
Sari Järvenpää, Centria amk
~~Marja Katiske~~, Diakonia amk
Tuija Ketola, Jyväskylän amk
~~Tarja Tapio~~, Jyväskylän amk
Seija Nissinen, Kaakkois-Suomen amk
~~Tuomo Paakkonen~~, Kaakkois-Suomen amk
~~Heli Määttänen~~, Metropolia amk
~~Tuula Niskanen~~, Savonia amk
~~Tua Niemelä~~, Seinäjoen amk
~~Heidi Blom~~, Vaasan amk

Muistio

1. Tervetuloa ja osallistujat (todetaan osallistujat)

Jari toivotti osallistujat tervetulleiksi.

2. Sosionomikoulutuksen kompetenssit (osallistujat)

Tarkasteltiin *sosionomikoulutuksen uudistettua kompetenssikuvausta*. Osallistujien kommentit ilmenevät liitteestä 1.

2. Sosiaaliohjauksen webinaari 27.9.2023 klo 9–12 (osallistujat)

Keskusteltiin webinaarista. Tuotiin esiin, että webinaarissa voisi olla kokemusasiantuntijan puheenvuoro.

Sosiaaliohjauksen lähtökohdat ja käytännöt -webinaari

Aika: keskiviikko 27.9.2023 klo 9.00–12.00

Paikka: Zoom (Jari tekee)

Ohjelma

Ajankohta	Asiantuntija ja amk	Aihe
klo 9.00–9.30	Jari Helminen, Diakonia-ammattikorkeakoulu	Sosiaaliohjauksen lähtökohdat
klo 9.30–10.00	Anne Koivisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu	Palveluohjauksen lähtökohtia ja asiakasymmärryksen rakentaminen
klo 10.00–10.30	Marja-Liisa Saariaho ja Anu Aalto, Seinäjoen ammattikorkeakoulu	Taloussosiaalivointa ja sosiaaliohjaus sekä sosiaaliohjauksen ja sosiaalityön suhde talousneuvonnassa
klo 10.30–10.45	Tauko	
klo 10.45–11.15	Sanna Leppänen, Lab ammattikorkeakoulu	Sosiaaliohjaus ja harjoittelu
klo 11.15–11.45	Työelämän asiantuntijoiden puheenvuorot (?) Kokemusasiantuntijan puheenvuoro (Poske) / Etelä-Pohjanmaan saiaanhoitopiiri ¹	(?)
klo 11.45–12.00	Jari Helminen, Diakonia-ammattikorkeakoulu	Yhteenvetoa webinaarista ~ loppusanat

3. Tiedoksi asiat

Tilaisuudet ja tapahtumat

- Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin järjestämät alueelliset työseminaarit ja -pajat ovat käynnissä: 2.2.2023 Kuopio, 7.2.2023 Turku, 9.2.2023 Tampere, 14.2.2023 Helsinki, 16.2.2023 Seinäjoki, 21.2.2023 Oulu ja 23.2.2023 Rovaniemi.
- Ammattikorkeakoulujen sosiaalialan verkoston yhdyshenkilöt ja työvaliokunnan jäsenet koolla yhteisessä kokouksessa 14.2.2023.
- Talentia, ammattikorkeakoulujen sosiaalialan verkosto ja yliopistojen SOSNET verkosto järjestävät sosiaalityön kansainvälisenä päivänä 21.3.2023 yhdessä webinaarin. Tilaisuus on kaikille asiasta kiinnostuneille avoin. Ilmoittautumiset 14.3.2023 mennessä. Lisätiedot webinaarista: <https://www.talentia.fi/uutiset/osallistu-21-3->

¹ Poske: <https://ekollega.fi/etusivu> /// Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri: <https://www.epari.fi/uutiset/kokemusasiantuntija-k%C3%A4ytt%C3%A4%C3%A4-taistelularpiaan-toisten-auttamiseen-min%C3%A4-selvisin-sin%C3%A4kin-voit-selvit%C3%A4>

[kansainvälisen-sosiaaliryöön-paivan-seminaariin-aiheena-sosiaaliryöön-ukrainassa-seka-muilla-kriisi-ja-sota-alueilla/](#)

- Ammattikorkeakoulujen sosiaalialan verkoston verkostopäivä on 20.4.2023 Turun ammattikorkeakoulussa (etäosallistuminen on mahdollista).

4. Muut asiat

Kokouksessa ei ollut muita asioita.

5. Seuraava kokous

Tiistai 18.4.2023 klo 13–14.30

Iloista ystävänäpäivää 14.2.2023! Hyvää kevään odotusta Teille kaikille!

Liite 1

SOSIONOMIKOULUTUKSEN KOMPETENSSIKUVAUKSEN PÄIVITTÄMINEN		
VOIMASSA OLEVAT KOMPETENSSIKUVAUKSET	EHDOTUS KOMPETENSSIKUVAUKSEKSI (19.12.2022)	SOSIAALIOHJAUKSEN JA SOSIAALISEN KUNTOUTUKSEN ALATYÖRYHMÄ 7.2.2023
<p>1. Sosiaalialan eettinen osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa toimia ihmis- ja perusoikeussäädösten, sosiaalialan arvojen ja ammattieettisten periaatteiden mukaisesti ymmärtää oman ihmiskäsityksensä ja arvomaailmansa merkityksen asiakastyössä osaa toimia arvoriitoja sisältävissä tilanteissa eettisesti perustellusti osaa edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa osaa asettua yhteiskunnalliselta asemaltaan haavoittuvassa asemassa olevien yksilöiden ja ryhmien puolelle 	<ul style="list-style-type: none"> osaa toimia ihmis- ja perusoikeussäädösten, sosiaalialan arvojen ja ammattieettisten periaatteiden mukaisesti. ymmärtää oman ihmiskäsityksensä ja arvomaailmansa merkityksen asiakastyössä osaa edistää yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja moninaisuutta sekä toimia arvoriitoja sisältävissä tilanteissa eettisesti perustellusti osaa toimia kulttuurisensitiivisesti ja asettua yhteiskunnalliselta asemaltaan haavoittuvassa asemassa olevien yksilöiden ja yhteisöjen puolelle 	<p>Kulttuurisensitiivinen: Mitä se sisältää (vrt. kulttuurinen moninaisuus), Sisältääkö myös esim. seksuaaliset vähemmistöt, Oliko moninaisuus kattavampi käsite (ks. pallukka 3), Entä kulttuurinen kompetenssi käsite? Valintoja ja käsitteitä tulee kuvata.</p>
<p>2. Asiakastyön osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa luoda ammatillisen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen sekä arvioida asiakkaan palvelutarpeita 	<ul style="list-style-type: none"> osaa luoda ammatillisen dialogisen vuorovaikutussuhteen sekä arvioida, suunnitella ja 	<p>1 kohta: Miksi ammatillinen ja dialoginen ”rinnakkain”, Ammatillinen vuorovaikutus on muutakin kuin dialogisuutta, Toisaalta</p>

<ul style="list-style-type: none"> • osaa tukea yksilöiden kasvua ja kehitystä sekä perheiden arkea ja perheenjäsenten keskinäisiä suhteita • osaa osallistaen suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakkaan palveluprosessin • tunnistaa hyvinvoinnin suojaavia- ja riskitekijöitä sekä osaa soveltaa ennalta ehkäisevän työn ja varhaisen tukemisen näkökulmia • osaa tavoitteellisesti, voimavaraistaen ja osallisuutta tukien ohjata asiakkaita, asiakasryhmiä ja yhteisöjä • osaa soveltaa ja arvioida asiakastyön teoreettisia työorientaatioita ja menetelmiä • osaa toimia kulttuurisensitiivisesti ja moninaisuutta tukien asiakastyössä sekä edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua • osaa tehdä ohjaustyötä erilaisissa sähköisissä toimintaympäristöissä ja ohjata asiakkaita palveluiden käytössä • osaa arvioida asiakastyötä ja dokumentoida sitä asiakaslähtöisesti. 	<p>toteuttaa palveluprosessin asiakkaan osallisuutta ja voimavaroja tukien</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tukea yksilöiden kasvua ja kehitystä sekä perheiden arkea ja perheenjäsenten keskinäisiä suhteita • tunnistaa hyvinvoinnin riski- ja suojatekijöitä sekä osaa soveltaa ennalta ehkäisevän työn ja varhaisen tukemisen menetelmiä • osaa soveltaa sosiaaliohjauksen työorientaatioita ja menetelmiä asiakas- ja yhteisötyössä erilaisissa toimintaympäristöissä • osaa arvioida asiakastyötä ja dokumentoida sitä asiakaslähtöisesti huomioiden tietosuojaan myös digitaalisessa toimintaympäristössä 	<p>dialogisuus painottaa ammatillisen vuorovaikutuksen syvyyttä</p> <p>1 kohta: ... arvioida, suunnitella ja toteuttaa integraatio, monialaiset palvelut, monialaiset palvelut</p> <p>1 kohta / ehdotus: osaa luoda ammatillisen dialogisen ja luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen sekä suunnitella, toteuttaa ja arvioida palveluprosessin asiakkaan osallisuutta ja voimavaroja tukien</p> <p>3 kohta: Tulisiko tämän olla kokonaisuuden EN-SIMMÄINEN kohta? (Painopiste ennaltaehkäisevässä työssä ja hyvinvoinnin laajassa näkökulmassa) (1. Tunnistaa hyvinvoinnin ... , 2, Osaa tukea yksilöiden ...)</p> <p>4 kohta: Sosiaaliohjauksen orientaatio ja menetelmät esillä; HYVÄ!</p>
---	---	--

		<p>5 kohta / ehdotus: Osaa dokumentoida asiakastyötä erilaisissa toimintaympäristöissä asiakaslähtöisesti ja osallistavasti lainsäädännön velvoitteet huomioiden</p> <p>Tulisiko esillä olla myös 1) luottamussuhde ja 2) tunneherkkyys (tunnetaidot)?</p> <p>Tulisiko esillä olla myös voimavaralähtöisyys?</p> <p>Tulisiko asiakasturvallisuus olla selkeästi esillä?</p> <p>Tulisiko etsivä työ myös lisätä kokonaisuuteen (etsivä työ, ennakoiva työ, korjaava työ jne.)?</p> <p>Tulisiko palveluohjaus olla myös esillä?</p>
<p>3. Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa jäsentää hyvinvointiin ja kestäväan kehitykseen liittyviä paikallisia ja globaaleja haasteita sekä niiden vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuoltoon • tuntee alan juridisen säädöspohjan ja osaa soveltaa keskeistä lainsäädäntöä 	<ul style="list-style-type: none"> • osaa jäsentää hyvinvointiin ja kestäväan kehitykseen liittyviä paikallisia ja globaaleja haasteita sekä niiden vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuoltoon. • tuntee alan juridisen säädöspohjan ja osaa soveltaa keskeistä lainsäädäntöä 	<p>6 kohta: Kohdan tulisi olla ensimmäinen (1. Osaa huomioida toiminnassaan ..)</p> <p>5 kohta: Tulisiko käyttää ilmaisua monitoimijuus, jolloin mukana ovat myös kokemusasiantuntijat</p>

<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatusta- ja koulutuspalvelujen järjestämisen ja tuottamisen tavat sekä niiden ohjauksen ja valvonnan • tuntee sosiaaliturvan ja hyvinvointipalvelujärjestelmät julkisella, yksityisellä ja kolmannella sektorilla sekä hallitsee sosiaaliturvaohjauksen • osaa sovittaa yhteen palveluita tarvelähtöisesti ja toimia muutoksen eteenpäin viejänä • osaa toimia aktiivisena sosiaalialan asiantuntijana ja perustella asiakkaan etua sekä moniammatillisessa että monialaisessa yhteistyössä. 	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee sosiaali-, terveys sekä kasvatustalvelujen järjestämisen ja tuottamisen tavat sekä niiden ohjauksen ja valvonnan • tuntee sosiaaliturvan ja hyvinvointipalvelujärjestelmät julkisella, yksityisellä ja kolmannella sektorilla • osaa toimia aktiivisena sosiaalialan asiantuntijana ja perustella asiakkaan etua sekä moniammatillisessa että monialaisessa verkostoyhteistyössä • Osaa huomioida toiminnassaan hyvinvoinnin edistämisen, varhaisen tuen ja kuntouttavan työtteen. 	<p>6 kohta: Kuntoutuksen tulee olla vahvemmin / toisin esillä: monialainen kuntoutus</p> <p>6 kohta: Sosiaaliselle kuntoutukselle oma kohta; näkökulmaksi kuntoutumisen edistäminen / tukeminen (asiakas aktiivinen toimija kuntoutusprosessissaan; asiakkaan toimijuuden vahvistaminen)</p> <p>Tulee lisätä asiakaslähtöinen palvelumuotoiluja kehittämisen (asiakkaan osallistaminen, asiakasraadit yms.)</p>
<p>4. Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • kykenee ammatilliseen kriittiseen reflektioon • osaa analysoida epätasa-arvoa, huono-osaisuutta sekä hyvinvointia tuottavia kansallisia ja globaaleja rakenteita ja prosesseja sekä ehkäistä syrjäytymistä • kykenee puolustamaan haavoittuvassa asemassa olevien ja vaiennettujen 	<ul style="list-style-type: none"> • kykenee ammatilliseen kriittiseen reflektioon ja osaa tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä • osaa analysoida epätasa-arvoa, huono-osaisuutta sekä hyvinvointia tuottavia rakenteita ja prosesseja sekä ehkäistä syrjäytymistä • tuntee julkishallinnollisen päätöksentekojärjestelmän ja osaa toimia sen toimintaperiaatteiden mukaan 	<p>Tulee lisätä rakenteellinen sosiaalityö (mukaan käsitteenä ja muutoin) (kohdassa 4 näkökulma on toinen): Ottaa huomioon rakenteellisen työn toimintatapana ym.; tunnistaa epäkohdat</p> <p>2 kohta: Tulee painottaa osallisuuden edistämistä; nyt painotus epätasa-arvossa, huono-</p>

<p>ihmisten etuja sekä tuomaan poliittiseen päätöksentekoon ja vastuullisille toimijoille tietoa kohtuuttomista elämäntilanteista</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee julkishallinnollisen päätöksentekojärjestelmän ja osaa toimia sen toimintaperiaatteiden mukaan • osaa edistää kansalaisten osallisuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia sekä kykenee vaikuttamistyöhön eri toimijoiden kanssa. 	<ul style="list-style-type: none"> • osaa edistää kansalaisten osallisuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia sekä kykenee yhteiskunnalliseen rakenteelliseen vaikuttamistyöhön 	<p>osaisuudessa ja syrjäytymisessä; miten tulee esiin koetun hyvinvoinnin ulottuvuus (nyt painotus rakenteissa ja prosesseissa)</p> <p>2 kohta: Osaamisalueeseen hyvinvointierojen kaivaminen, osallisuuden lisääminen jne. (yksilö, ryhmä, yhteisö tuottaa omaa hyvinvointiaan dialogisessa ja osallistavassa työprosessissa)</p> <p>3 kohta: tuntee järjestelmän ja kykenee myös tuottamaan tietoa päätöksentekoon ja vaikuttamaan (sosionomi ei mu-kaudu vaan vaikuttaa)</p>
<p>5. Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • kykenee innovatiiviseen ongelmaratkaisuun ja verkostotyöhön sosiaalialan kehittämisessä • osaa kehittää kumppanuuslähtöisesti asiakastyön menetelmiä, työkäytäntöjä sekä palveluprosesseja 	<ul style="list-style-type: none"> • kykenee ennakoivaan ja innovatiiviseen ongelmaratkaisuun sosiaalialan kehittämisessä • osaa kehittää asiakaslähtöisesti sekä tutkimus- ja kokemustietoa hyödyntäen sosiaaliohjauksen menetelmiä, työkäytäntöjä sekä palveluprosesseja 	<p>2 kohta: Tarkoitetaanko asiakaslähtöisyydellä asiakasymmärryksen muodostamista? Vai tarkoitetaanko ”asiakkaan kanssa” (= osallistava tutkimus (asiakkaat, kokemusasiantuntijat, työntekijät ym.))</p>

<ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida kehittämishankkeita • osaa soveltaa tutkimus- ja kehittämismenetelmiä toimintakäytäntöjen kehittämiseksi • osaa tuottaa ja arvioida tietoa hyvinvoinnin edistämiseksi • osaa toimia tutkimus- ja kehittämistyön eettisten periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida sosiaalialan kehittämishankkeita • osaa soveltaa tutkimus- ja kehittämismenetelmiä sekä tuottaa ja analysoida tietoa hyvinvoinnin edistämiseksi • osaa toimia tutkimus- ja kehittämistyössä kestävän kehityksen ja eettisten periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti 	<p>Kohta 2: Onko ilmaisu ”sosiaaliohjauksen menetelmiä, työkäytäntöjä jne.” liian rajaava, onko tutkimuksen ja kehittämisen kohde laajempi (palvelut, työmenetelmät jne.)</p> <p>Kohta 4: Tämä tulee sijoittaa ensimmäiseksi kohdaksi</p> <p>Kohta 5: Tuleeko olla esillä myös ”lainsäädännön mukaan”</p> <p>Tulee näkyä vahvemmin tutkimukseen perustuva toiminta ja vaikutusten / vaikuttavuuden arviointi.</p>
<p>6. Työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia yhteistyökykyisesti monialaisessa tiimissä ja työyhteisöissä sekä kansainvälisissä ympäristöissä • osaa toimia työyhteisön lähijohtajana • tuntee keskeisen työlainsäädännön ja edistää työturvallisuutta • osaa johtaa itseään sekä edistää omaa ja työyhteisön työhyvinvointia 	<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia monialaisissa tiimeissä ja työyhteisöissä sekä kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa • osaa toimia työyhteisön lähijohtajana sosiaalisesti, eettisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla 	<p>1 kohta: tulee osata toimia myös paikallisissa / alueellisissa verkoissa (sote-integraatio)</p> <p>3 kohta: Asiakasturvallisuus? Tulisiko olla esillä tässä osaamisalueessa</p> <p>5 kohta: Mitä ymmärtäminen on; Tunnistaa ja tiedostaa strategian sekä ...</p> <p>Kielenhuolto: sekä / että - ilmaisut yms.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida työn laatua, tuloksia ja vaikutuksia • tuntee talouden ja strategisen johtamisen merkityksen omassa työssään • tuntee sosiaalialan yrittäjätoiminnan perusedellytykset. 	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee keskeisen työlainsäädännön ja osaa edistää omaa ja työyhteisön työhyvinvointia ja työturvallisuutta • tunnistaa itsensä johtamisen merkityksen osana työn hallintaa ja organisointia sekä omaa urasuunnittelua • osaa arvioida työn laatua, tuloksia ja vaikuttavuutta sekä ymmärtää strategian sekä talous- ja henkilöjohtamisen merkityksen organisaation toiminnassa • tuntee järjestö- ja yrittäjätoiminnan perusedellytykset sekä ymmärtää sisäisen ja ulkoisen yrittäjyyden perusteet 	
---	---	--

Kysymys

Koetteko, että sosionomi (AMK) -tutkinnossa meillä olisi hyvä olla verkostona kirjattuna joitain yhteisiä linjauksia ja/tai suosituksia esim. harjoitteluihin tai opinnäytetöihin liittyen? Jos näin, niin missä asioissa linjauksia/suosituksia voisi olla?

Harjoittelujen määrä ja sisältö, kun suoritetaan varhaiskasvatuksen ja sosiaalipedagogiikan vähintään 60 opintopisteen laajuiset opinnot (varhaiskasvatuksen ja sosiaalialan harjoittelun suhde)

Hallinnon / lähijohtamisen ja kehittämisen harjoittelu: Sisältyykö sosionomikoulutukseen hallinnon / lähijohtamisen harjoittelu ja mikä se laajuus on; miten voi toteutua hallinnon ja lähijohtamisen harjoittelu sosiaaliohjauksen työalueella (lähijohtamisen harjoittelu tavallisesti 5 op tai 2–3 kalenteriviikkoa)